

VAC-PACT PILOOTPROJECT
VERTROUWEN IN VACCINATIE –
BEWUSTZIJN, COMMUNICATIE &
VERTROUWEN VAN PATIËNTEN EN
PROFESSIONALS

Vaccinatie & luchtwegaandoeningen

Gefinancierd door de
Europese Unie

Het status-quo

- Duizenden volwassenen over de hele wereld worden elk jaar getroffen door ziekten die voorkomen kunnen worden door vaccins.
- Mensen met luchtwegaandoeningen in het bijzonder lopen vaak een hoger risico op complicaties bij ziekten die door vaccinatie kunnen worden voorkomen.

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) maakt volgende raming:

262 miljoen mensen

wereldwijd hebben astma

65 miljoen mensen

lijden aan chronische obstructieve longziekte (COPD)

... en daarnaast hebben **nog eens miljoenen mensen** allergische rhinitis en andere vaak ondergediagnosticeerde chronische luchtwegaandoeningen.

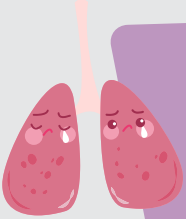
De oorzaken van chronische luchtwegaandoeningen zijn goed gekend en omvatten blootstelling aan luchtverontreinigende stoffen binnen en buiten en aan allergenen en beroepsmatige blootstelling aan chemicaliën. De meest beïnvloedbare risico's zijn onder meer het gebruik van **tabak** en, in mindere mate dan bij andere chronische ziekten, **ongezonde voeding, obesitas** en **lichamelijke inactiviteit**.

Bovendien gaat veroudering gepaard met een toename van chronische en invaliderende ziekten. Chronische aandoeningen van de luchtwegen behoren tot de meest voorkomende en ernstige van allemaal.

Vaccinatie is een belangrijke stap om gezond te blijven.

Praat met een zorgverlener, bespreek uw individuele situatie en gezondheidsbehoeften en zorg ervoor dat u uw vaccinaties up-to-date houdt.

Luchtwegaandoeningen: overzicht

Chronische luchtwegaandoeningen zijn chronische aandoeningen van de luchtwegen en andere longstructuren. Deze kunnen worden gegroepeerd in **obstructieve longziekten** en **restrictieve longziekten**.

- **Obstructieve longziekten** veroorzaken meer moeilijkheden bij het uitademen van lucht, zoals astma, chronische obstructieve longziekte (COPD) en bronchiëctasie.

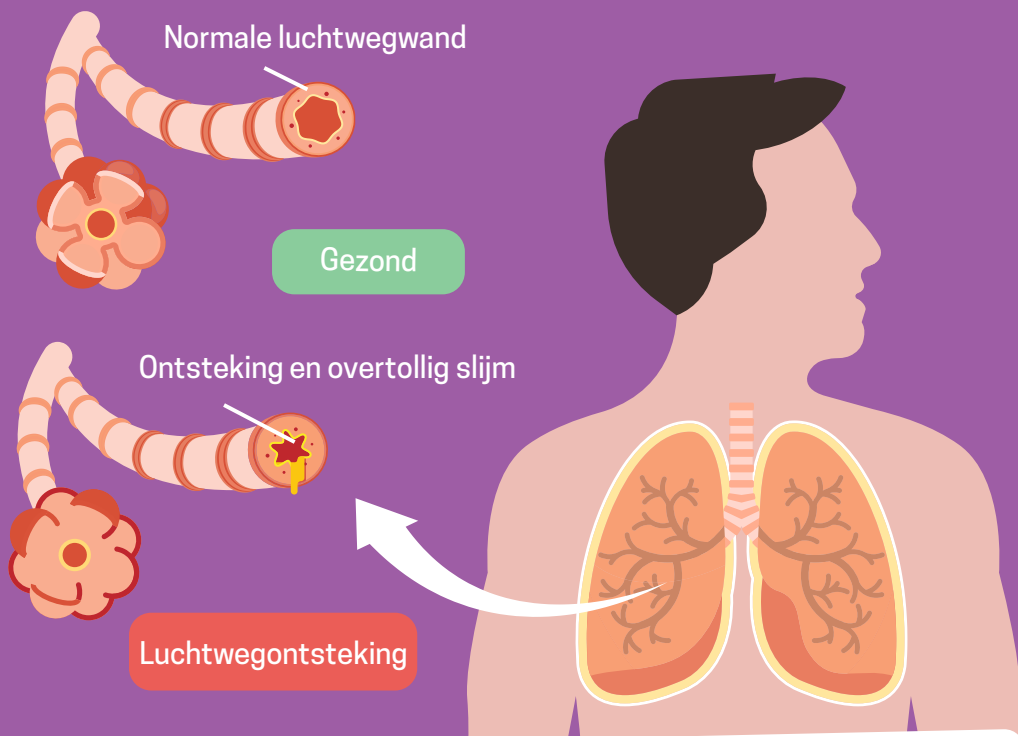
- **Restrictieve longziekten** zijn ziekten die problemen kunnen veroorzaken door het vermogen te beperken om lucht in te ademen, zoals longfibrose, chronische sinusitis en beroepsmatige longziekten.

De belangrijkste symptomen zijn piepende ademhaling, kortademigheid, beklemd gevoel op de borst en hoesten. Er is momenteel geen remedie voor chronische luchtwegaandoeningen, maar **met behandeling, preventieve zorg en aanpassingen van uw levensstijl kunt u een lang en gezond leven leiden.**

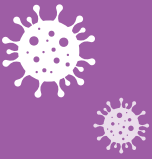
Luchtweegaandoeningen: overzicht

...vervolg

- Bij een **gezonde patiënt** hebben de luchtwegen een normale wand en is er geen slijm.
- Bij een patiënt met een **luchtwegontsteking** daarentegen hebben de luchtwegen vaak een ontstoken, verdikte wand met slijm die het ademen kan bemoeilijken.

Bepaalde door vaccinatie te voorkomen ziekten kunnen ook de zwelling van uw luchtwegen en longen vergroten. De combinatie van beide kan leiden tot een longontsteking en andere ernstige aandoeningen van de luchtwegen.

Essentiële informatie over **vaccins**

Vaccinatie beschermt degenen die zijn gevaccineerd, de mensen om hen heen en de hele gemeenschap. Als voldoende mensen van een populatie immuun zijn voor een infectieziekte, is het onwaarschijnlijk dat de ziekte zich van persoon tot persoon zal verspreiden. Dit staat bekend als **groepsimmunititeit** (ook wel **kudde-immuniteit** genoemd).

Sommige patiënten onderschatten het risico om een ziekte te krijgen en realiseren zich niet dat hun gebrek aan vaccinatie kan leiden tot een ernstig risico voor hun gezondheid en voor de gezondheid van anderen.

- We weten dat **mensen met aandoeningen van de luchtwegen** meer worden blootgesteld aan gezondheidsrisico's die verband houden met ziekten die door vaccinatie kunnen worden voorkomen.
- Het is van cruciaal belang om **voor elk geval uw gezondheidszorgprofessional te raadplegen**, aangezien bepaalde vaccins niet worden aanbevolen voor mensen met een verzwakt immuunsysteem en/of met allergieën.

Herinnering: Het advies van gezondheidszorgprofessionals heeft een belangrijke invloed op de houding van patiënten ten opzichte van vaccinatie.

Onthoud:

- Er zijn nog steeds aanzienlijke verschillen tussen de nationale immunisatieschema's in de EU.
- U kunt een beter inzicht krijgen in de verschillen tussen de vaccinatieschema's in EU/EER-landen door gebruik te maken van de Vaccinatieplanner van het Europees centrum voor ziektepreventie en -bestrijding (ECDC).

Belangrijke vaccins ...vervolg

Op basis van aanbevelingen van de Centers for Disease Control and Prevention (CDC – Centra voor ziektebestrijding en -preventie) worden hierna **4 belangrijke vaccins** vermeld die helpen om deze risico's te beperken:

Influenza (griep)vaccin

Beschermt elk jaar tegen griepinfecties. Griepgerelateerde ziekten omvatten verschillende soorten longinfecties die een verergering van bijbehorende chronische aandoeningen kunnen veroorzaken.

Het krijgen van een griepvaccin is nu belangrijker dan ooit, aangezien patiënten een hoger risico lopen op ernstige COVID-19-gezondheidseffecten.

DTaP- / DTwP-vaccin

Beschermt tegen **tetanus**, **difterie** en **kinkhoest**, die een ernstige ziekte kunnen zijn voor mensen van om het even welke leeftijd. Kaakkramp, kroep en kinkhoest zijn enkele van de ongewenste symptomen van deze infecties. De frequentie van de vaccindosis wordt **aanbevolen op basis van de leeftijd**: gewoonlijk wordt om de 10 jaar een booster dosis toegediend.

An illustration of a human figure from the waist up, facing left. The head is shown in profile with a brain and three red spots. A callout bubble with four red spots points to the chest area, representing the lungs. Another callout bubble with a red rash points to the side of the torso, representing the skin. The figure is standing on a purple circular base.

Pneumokokkenvaccin

Beschermt tegen **pneumokokkenbacteriën** die longontsteking, bloedinfecties en meningitis kunnen veroorzaken. Pneumokokkenziekte komt veel voor bij jonge kinderen, maar oudere volwassenen lopen het grootste risico op ernstige ziekte en overlijden. Met griep neemt het risico om deze infecties op te lopen toe. Het wordt **aanbevolen voor alle volwassenen van 65 jaar of ouder** om het vaccin te nemen. Sommige groepen hebben eventueel meerdere doses of booster doses nodig.

Zostervaccin

Beschermt tegen **gordelroos** (ook bekend als herpes zoster) en de daarmee gepaard gaande pijnlijke uitslag en blaren aan één kant van het lichaam, vaak het gezicht of de romp. De blaren korsten meestal binnen de 7 - 10 dagen en verdwijnen volledig binnen de 2 - 4 weken. Voor sommige mensen kan de pijn echter maanden of zelfs jaren duren nadat de huiduitslag is verdwenen. Het wordt **aanbevolen voor volwassenen van 50 jaar en ouder**, inclusief volwassenen die gordelroos hebben gehad of de vorige gordelroosvaccins hebben gekregen.

Het is ook belangrijk om op te merken dat sommige patiënten na een vaccinatie lichte symptomen kunnen ontwikkelen. Dit zijn evenwel normale tekenen dat het lichaam bescherming aan het opbouwen is. Eventuele symptomen zouden binnen enkele dagen moeten verdwijnen.

COVID-19

Op 11 maart 2020 heeft de WHO COVID-19, **een besmettelijke luchtwegaandoening**, veroorzaakt door een nieuw ontdekt coronavirus, gekarakteriseerd als een wereldwijde pandemie die mensen van alle leeftijden treft.

Veel voorkomende symptomen

Koorts

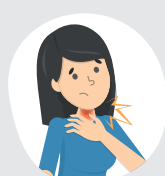
Hoest

Spierpijn

Vermoeidheid

Ademhalingsproblemen

Mensen met aandoeningen van de luchtwegen

worden beschouwd als risicogroepen voor COVID-19 en hebben meer kans op het ontwikkelen van ernstige symptomen.

COVID-19

...vervolg

Gezien hun verhoogde risico op slechte gezondheidsresultaten als gevolg van COVID-19, is het belangrijk dat mensen met aandoeningen van de luchtwegen worden opgenomen in de prioriteitsgroepen voor vaccinatieprogramma's.

Tegen september 2021 zijn door het Europees Geneesmiddelenbureau (EMA) de volgende COVID-19-vaccins goedgekeurd voor gebruik in de Europese Unie: **Comirnaty** (Pfizer-BioNTech), **Spikevax** (Moderna), **Vaxzevria** (AstraZeneca) en **Janssen**.

De veiligheid van alle vaccins in de EU wordt zorgvuldig gecontroleerd door het EMA.

Symptomen beginnen meestal binnen

3-7 dagen na blootstelling aan

het virus, maar in sommige gevallen kan het tot 14 dagen duren voordat de symptomen verschijnen.

Zeldzame en ernstige complicaties kunnen longinfectie, nierziekte en zelfs de dood zijn.

De ernst van COVID-19 is groter bij mensen met een **hogere leeftijd (> 60 jaar)** en in geval van aanwezigheid van meerdere onderliggende gezondheidsproblemen, waaronder hoge bloeddruk, diabetes, hart- en vaatziekten, chronische luchtwegaandoeningen en aantasting van het immuunsysteem. Recente gegevens wijzen er ook op dat mannelijke groepen iets hogere risicopercentages vertonen.

Geïnformeerde **beslissing**

Vaccinatie is het onderwerp aan het worden van een emotioneel beladen debat, maar het is van vitaal belang dat het gebrek aan de toepassing van vaccinatie en de twijfels erover worden aangepakt door middel van **een open dialoog**, ondersteund door **wetenschappelijke bewijzen**.

Versterking van de zelfbeschikking van de patiënt is een van de belangrijkste elementen van patiëntgerichte gezondheidszorg. Dit wordt gedefinieerd als een multidimensionaal proces dat patiënten helpt om controle over hun eigen leven te krijgen en hun vermogen vergroot om acties te ondernemen rond aspecten die zij zelf als belangrijk beschouwen.

De boodschapper kan voor mensen belangrijker zijn dan de boodschap zelf om gezondheidsinterventies te accepteren.

Herinnering:

Vragen stellen is een krachtig en positief hulpmiddel!

Geïnformeerde **beslissing**

...vervolg

Versterking van de zelfbeschikking van de patiënt omvat drie overlappende en elkaar versterkende aspecten: **gezondheidsvaardigheden**, **gedeelde besluitvorming**, en **zelfmanagement**.

Versterking van de zelfbeschikking is een tweerichtingsproces. De patiënt heeft een tegenhanger nodig in de “bekrachte gezondheidszorgprofessional” die de betrokkenheid van de patiënt verwelkomt en weet hoe hij een stimulerende gezondheidszorgomgeving kan creëren.

Handvest over **versterking van de zelfbeschikking van patiënten**

01

U bent meer dan uw gezondheidstoestand

Gezondheidszorg gaat in wezen over menselijke interacties. Met respect, waardigheid en mededogen worden behandeld en beschouwd worden als een mens met een leven dat meer betekent dan iemands gezondheidstoestand of status, is een startpunt voor de bekrachtiging van de zelfbeschikking.

02

U bent betrokken in de mate dat u dit zelf wilt

Alle patiënten moeten worden ondersteund en in staat gesteld om inspraak te hebben in hun zorg, in overeenstemming met hun capaciteiten en wensen, en ongeacht hun leeftijd, geslacht, bekwaamheid, etnische afkomst, religie of overtuiging, sociaaleconomische toestand, seksuele/gendergeaardheid, identiteit, uitdrukking of kenmerken.

03

U bent een gelijkwaardige partner bij alle beslissingen die met uw gezondheid te maken hebben

Alle gezondheidsgerelateerde beslissingen, of het nu gaat om langetermijnzorgplanning voor complexe behoeften of eenmalige behandelings-/preventiebeslissingen, moeten het resultaat zijn van een gedeeld besluitvormingsproces tussen de patiënt en het gezondheidszorgteam. Patiënten en professionals moeten als gelijkwaardige partners de dialoog aangaan over voorkeuren voor behandeling en over prioriteiten en waarden.

04

U beschikt over de informatie die u nodig heeft in een gemakkelijk te begrijpen formaat, inclusief uw eigen medische dossiers

Patiënten hebben recht op informatie die ze nodig hebben en wensen, in de juiste hoeveelheid en vorm en op het juiste moment, in een taal die eenvoudig en verstaanbaar is om keuzes te kunnen maken die aansluiten bij hun wensen. Informatie voor patiënten moet samen met patiënten worden ontworpen om ervoor te zorgen dat deze van goede kwaliteit is.

05

Uw gezondheidszorgprofessionals en gezondheidssysteem bevorderen actief gezondheidsvaardigheden

Gezondheidsvaardigheden zijn meer dan informatie: het gaat om het kunnen zoeken, beoordelen en gebruiken van gezondheidsinformatie om goede gezondheidsbeslissingen te nemen in alle aspecten van het leven.

06

U beschikt over de doorlopende ondersteuning die u nodig heeft om uw eigen zorg te beheren

De behoeften van individuele patiënten om hun zorg en leven te beheren in de context van hun persoonlijke waarden, doelstellingen, gezin en andere omstandigheden moeten centraal staan in een gezamenlijke benadering van zorg. Aan patiënten en families moeten alle relevante opties worden geboden om zinvolle keuzes te kunnen maken. Voorlichting over zelfmanagement moet ook algemeen beschikbaar worden gemaakt in de gemeenschap als onderdeel van geïntegreerde zorg voor chronische ziekten.

07

Uw ervaring is een essentiële maatstaf voor de kwaliteit van de gezondheidszorg

Patiëntervaring moet worden gebruikt als een belangrijke maatstaf bij het beoordelen van de kwaliteit van de gezondheidszorg. Dit betekent geen afvinkoefeningen zoals “tevredenheidsonderzoeken”, maar zinvolle - inclusief kwalitatieve - patiëntgerichte maatregelen. Indicatoren voor het beoordelen van de kwaliteit van de gezondheidszorg moeten ook door patiënten zelf worden gedefinieerd.

08

U kunt deelnemen aan het evalueren en mede-ontwerpen van gezondheidszorgdiensten, zodat ze voor iedereen beter werken

Betekenisvolle patiëntbetrokkenheid is gebaseerd op het uitgangspunt dat patiënten een unieke expertise en kennis hebben: alleen de patiënt kent “het hele verhaal”. Patiënten kunnen hiaten in het aanbod signaleren, maar ook overbodige of ongewenste diensten en zo ertoe bijdragen dat de zorg effectiever en efficiënter wordt. Patiënten hebben ook een fundamenteel democratisch recht om op alle niveaus vertegenwoordigd te zijn. Hun betrokkenheid moet worden ingebouwd in formele structuren en processen.

09

Via patiëntenorganisaties wordt uw stem onderdeel van een grotere, verenigde stem

Individuele patiënten kunnen krachtige pleitbezorgers zijn op basis van hun eigen persoonlijke ervaringen en omstandigheden. Terwijl patiëntenorganisaties standpunten naar voren brengen die een achterban van patiënten vertegenwoordigen.

10

Gelijkheid en versterking van zelfbeschikking gaan hand in hand

Om een mondige patiënt te zijn, is toegang tot hoogwaardige zorg, gelijke toegang, zonder discriminatie, tot hoogwaardige gezondheids- en sociale zorg essentieel.

Het pilotproject "Vaccination Confidence – Patients' and Professionals' Awareness, Communication and Trust" (VAC-PACT, Vertrouwen in vaccinatie - Bewustzijn, communicatie en vertrouwen van patiënten en professionals) werd gefinancierd door het gezondheidsprogramma van de Europese Unie in het kader van het dienstencontract SANTE/2019/C3/013-S12.820639 en brengt belangrijke belanghebbenden met een breed scala aan expertise en achtergronden in heel Europa samen

